

Felkészülési kérdések az államtudományi osztatlan mesterképzési szakon záróvizsgázóknak a 2024/2025. tanév II. (tavaszi) félévében

IV. Közgazdálkodás és Államháztartástan ismeretkör
(összesen két tételt kell húzni, az A és B kérdéscsoportból 1-1 db-ot)

A) Közgazdálkodás

1. Ismertesse a tökéletlen piaci verseny jellemzőit és a monopolista piaci viselkedését! Hogyan alakul ki és milyen károkat okozhat a túlzott piaci koncentráció? Mit jelent a természetes monopólium? Milyen elméleti eszközök vannak e piaci kudarc ellenében? Mondjon aktuális példát egyes szektorok túlzott koncentrációjára vagy vállalatok monopolista viselkedésére!

Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás
<https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/>, 9. fejezet: Tökéletlen verseny és monopólium, 10. fejezet: Verseny néhány szereplővel.

2. Hogyan határozzák meg a piacok a jövedelmeket? Mit jelent a piaci egyensúly és egyensúlytalanság? Milyen sajátosságai vannak a munkapiacnak? Említsen aktuálisnak tartott munkapiaci anomáliát és tegyen javaslatot annak orvoslására!

Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás
<https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/> 12. fejezet: Hogyan határozzák meg a piacok a jövedelmeket? 13. fejezet: A munkapiac.

3. Miért fontos a nemzetgazdaság magas szintű és növekvő kibocsátása? Hogyan mérhető a makrogazdaság teljesítménye? Milyen tényezők befolyásolják leginkább a növekedést és a fejlődést? Mondja el véleményét a magyar nemzetgazdaság közelmúltbeli növekedési eredményeiről és kilátásairól a közeljövőre vonatkozóan!

Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás
<https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/> 20. fejezet: A gazdasági tevékenység mérése, 25. fejezet: Gazdasági növekedés.

4. Ismertesse a konjunktúraciklusok jellemzőit és a keynes-i multiplikátor modelljét! Milyen eszközei vannak a modell szerint a fiskális politikának és hogyan segítheti a monetáris politika a válságból való kilábalást? Mondjon magyar vagy nemzetközi példákat a közelmúltban történt válságkezelést célzó intézkedésekre és illessze ezeket a tanult elméleti ismereteihez!

Samuelson-Nordhaus: Közgazdaságtan 2016-os online kiadás
<https://mersz.hu/kiadvany/149/dokumentum/info/> 22. fejezet: Konjunktúraciklusok és az aggregált kereslet, 24. fejezet: Monetáris politika és a gazdaság.

5. Fejtse ki, mit jelent a Pareto-hatékonyság, milyen feltételek mellett tud teljesülni! Mutassa be, milyen összefüggés azonosítható a hatékonyság és a méltányosság között! Érvelését illusztrálja gyakorlati példán keresztül is!

J. Cullis, P. Jones: Közpénzügyek és közösségi döntések. Aula Kiadó. Budapest. 2003, ISBN: 9639478652.

David B. Johnson: A közösségi döntések elmélete. Osiris Kiadó. Budapest. 1999.

Hal R. Varian: Mikroökonómia középfolon. Akadémiai Kiadó. 2021. ISBN: 9789630591805.

Samuelson Paul A., Nordhaus William D.: Közgazdaságtan. Akadémiai Kiadó. 2012. ISBN: 9789630591607

6. Definiálja a piaci kudarc fogalmát! Sorolja fel, hogy milyen piaci kudarcokat ismer és mutasson be közülük kettőt részletesen! Ismertessen néhány gazdaságpolitikai módszert és példát arra vonatkozóan, miként kezelhetőek ezek a kudarcok. Milyen szerepe lehet ebben a kormányzatnak?

J. Cullis, P. Jones: Közpénzügyek és közösségi döntések. Aula Kiadó. Budapest. 2003, ISBN: 9639478652.

David B. Johnson: A közösségi döntések elmélete. Osiris Kiadó. Budapest. 1999.

Samuelson Paul A., Nordhaus William D.: Közgazdaságtan. Akadémiai Kiadó. 2012. ISBN: 9789630591607

7. Hogyan magyarázható a nemzetközi kereskedelem létrejötte a komparatív előnyök termelési tényezőellátottságon alapuló (Heckscher-Ohlin) modelljén keresztül? A komparatív előnyökön alapuló magyarázat esetében mikor indokolt, hogy nem jön létre kereskedelem két ország között?

8. Hogyan következik az egy ár törvényéből az abszolút vásárlóerő-paritás árfolyam-magyarázata, és utóbbihoz képest miért jobb a relatív vásárlóerő-paritás megközelítésével elemezni az árfolyamváltozást?

Irodalom: Elekes Andrea: Nemzetközi gazdaságtan, Dialóg Campus, 2018, <https://webshop.ludovika.hu/termek/sorozatok/scientia-rerum-politicarum-sorozatok/nemzetkozi-gazdasagtan/>

9. Milyen okok vezethettek el ahhoz, hogy elismert európai valuták megszűnjenek a gazdasági és monetáris unió keretében? A svéd korona és a magyar forint vajon miért maradt ki mostanáig az eurozónából?

10. Az elmaradottabb térségek átlagosnál alacsonyabb munkabérszintje elégséges készletelés-e a vállalatok számára a betelepüléshez? Mi lehet az oka annak, hogy az emberek szabad mozgása és munkavállalási joga ellenére egy országon belül jelentős bérkülönbségek tapasztalhatók? Milyen eszközei vannak egy államnak az elmaradott területek felzárkóztatására?

Bod Péter Ákos: Bevezetés a gazdaságpolitikába, Akadémiai Kiadó, 2020, https://mersz.hu/hivatkozas/m764bagdv_book1#m764bagdv_book1

11. Értelmezze a globalizáció fogalmát! Mutassa be a gazdasági globalizáció lehetséges pozitív és negatív hatásait! Továbbá mutassa be a regionális gazdasági integrációk létrejöttének motivációit, valamint a regionális gazdasági integrációk lehetséges formáit (fokozatait)!

Tolnai Ágnes: Nemzetközi gazdaságtan, Grotius E-könyvtár, 2010,

http://www.grotius.hu/doc/pub/LEGLKC/2010_193_tolnai_agnes_nemzetkozi_gazdasagtan.pdf 1. és 6. fejezetek 6–21. o, 170–184. o.

12. Mutassa be a Transznacionális és multinacionális társaságok helyzetét a világgazdaságban a vállalatok nemzetköziesedésének szempontjából!

Elekes Andrea: Világgazdaságtan. NKE, 2019.

https://real.mtak.hu/93360/1/Elekes_Vila%CC%81ggazdasa%CC%81gtan3_mv_final.pdf 80-88.o (5. fejezet)

B) Államháztartástan

Könyv az 1-9. tételhez: Csányi, Kézdi, Kokas, Nyikos: Államháztartás (Dialog Campus, 2018.) https://antk.uni-nke.hu/document/akk-uni-nke-hu/Web_PDF_Allamhaztartas.pdf

1. Az államháztartás fogalma, alapelvei

(Az államháztartás fogalma szervezeti szempontból, az államháztartás alrendszerei és az alrendszerekbe tartozó szervezetek. Az államháztartás fogalma feladat szempont szerint, a közfeladatok. Az államháztartás általános alapelveinek tartalma, kivételek. A releváns számviteli és az európai uniós alapelvek rövid ismertetése.)

2. A közteherviselés fogalma, rendszere, alapelvei és története

(A közteherviselés történetének bemutatása az ókortól az Alaptörvényig. A hatályos közteherviselési rendszer bemutatása.)

3. A költségvetés fogalma, tartalma, a bevételek és kiadások

(A költségvetés szó jelentése, költségvetés a közpénzügyi/államháztartási rendszerben. A bevételek és kiadások fogalma, felosztása adminisztratív, funkcionális és közgazdasági szempont szerint. A működési és felhalmozási kiadások, a költségvetési egyenleg finanszírozása.)

4. A költségvetési, közpénzügyi funkciók rendszere,

(A közpénzügyi rendszerek célja, funkciói. Közpénzügyi reformok, hatékonyságjavító elemek a világban és Magyarországon. Az alkalmazható költségvetési szabályok köre, a költségvetési egyenleg és az államadósság fogalma. Gazdasági ciklusok és költségvetési politika. A magyar költségvetési szabályok tartalma.)

5. A költségvetési szervek Magyarországon

(A költségvetési szervek fogalma, fajtái. A költségvetési szervek irányítására, vezetésére, működésére vonatkozó legfontosabb szabályok. A költségvetési szervek alapítására jogosultak, a költségvetési szervek nyilvántartása (törzskönyv). A költségvetési szervek megszűnési módjai, különbségek az egyes megszűnési jogcímek között.)

6. A központi költségvetés tartalma és elfogadása

A központi költségvetésről szóló törvény felépítése, szerkezete. A központi költségvetés fontosabb bevételei és kiadásai. A szerkezeti rend (fejezetek, címrend, stb.) A bevételi és kiadási előirányzatok fogalma, funkciója. A jogi és az adminisztratív szempontú besorolás közötti különbség a központi alrendszerben. A költségvetés elfogadásának folyamata, a Költségvetési Tanács szerepe.

7. Az önkormányzati költségvetés

(Az önkormányzatok gazdasági önállóságának alapjai. A helyi önkormányzatok jellemző bevételeinek és kiadásainak ismertetése, a költségvetés kötelező tartalmi elemei. A költségvetési egyenlegre vonatkozó előírások. A költségvetési rendelet előkészítése és elfogadása.)

8. A költségvetési szervek gazdálkodásának alapvető szabályai

(A költségvetési szervek elemi költségvetésének elfogadása. A kiadások teljesítésének szabályai: kötelezettségvállalás, pénzügyi ellenjegyzés, teljesítésigazolás, utalványozás, érvényesítés. Összeférhetetlenségi szabályok. Tiltott kötelezettségvállalások a költségvetési szervek esetében (átláthatóság, adósságot keletkeztető ügyletek, jogi személy alapítása)

9. Az elfogadott költségvetés módosításának, átcsoportosításának szabályai

(A költségvetés évközi kiegészítése. A módosítás és átcsoportosítás fogalmának meghatározása példával. A központi költségvetés előirányzatainak módosítása, a sorok közötti átcsoportosítások szabályai. A költségvetési szerv előirányzatainak módosítása (a bevételek kiadások kötelező egyezősége, engedélyezés szabályai, stb.). Az elemi költségvetésen belüli átcsoportosítások. A helyi önkormányzatokra vonatkozó speciális szabályok.)

Könyv 5. fejezete

10. A kincstári rendszer

(A Magyar Államkincstár jogállása, fontosabb feladatai. A központosított illetményszámfejtés fogalma, lényege. A Kincstár feladatai közül a központi költségvetési szervek számlavezetésére vonatkozó előírások részletes ismertetése. A központi költségvetési szervek finanszírozása, a Kincstár feladatai a finanszírozásban.)

Könyv 10-15. tételhez: Simon István (szerk.): Pénzügy jog I.-II. Osiris Kiadó, Budapest, 2012. ISBN: 9789632762289

Dr. Szabó Ildikó: Adóigazgatás

Dr. Szabó Ildikó: Közteherviselés és adójog

11. Az adózás alanyai és az adózói minősítés

(Az adóeljárás kialakulása, alapfogalmak. Az adózás rendjének szabályozási háttere. Az adózás szereplői: az adózó és adóhatóságok. Az adózók minősítésének kategóriái és az azokhoz kapcsolódó kedvezmények a megbízható adózók tekintetében, szigorúbb adóhatósági magatartás a kockázatos adózók irányába.)

12. Adóhatóság

(Az adóhatóságok korábbi és jelenlegi szervezete. Az adóhatóságok hatásköre, illetékessége, szervezeti felépítése. Az adóhatóság által az adózók számára nyújtott szolgáltatások és feladataik.)

13. Az adókötelezettség és az adózás alapelvei

(Az adózó és más szereplők az adózásban. Az egyes adókötelezettségek részletes bemutatása: bejelentési, nyilatkozattételi kötelezettség. Adó megállapítási kötelezettség, adó bevallásának kötelezettsége, adó megfizetésének kötelezettsége, bizonylatok kiállításának és megőrzésének kötelezettsége, könyvvezetési, nyilvántartási kötelezettség, adat nyilvántartási, adatszolgáltatási kötelezettség, adólevonási, adóbeszedési kötelezettség, pénzforgalmi számlanyitási kötelezettség.)

14. Az adómegállapítás módjai és az adózás alapelvei

(Az adómegállapítás módjainak bemutatása, és az adózás Art. szerinti alapelvei.)

15. Az adóellenőrzési eljárás és az adóigazgatási eljárás alapelvei.

(Az ellenőrzés fogalma, adóellenőrzés speciális és nevesített típusai az Art. alapján. A felek jogai és kötelezettségei az eljárásban Az eljárási alapelvek az Air. szerint.)

16. Az adóhatóság által foganatosítható szankciók és intézkedések

(Szankciók és intézkedések típusai, részletes ismertetésük)

17. Az adóigazgatás jogorvoslati rendszere

(Jogorvoslatok típusai és a jogorvoslati eljárás.)

18. Az adóhatóság, mint végrehajtói szerv

(A végrehajtási eljárás bemutatása, a végrehajtás alapelvei, a végrehajtási eljárás nevesített típusai, jogorvoslat a végrehajtási eljárásban)

19. Az adóhatóság adatkezelése

(Adatkezelés és adótitok. Adatáramlás és adattovábbítás. Adatnyilvánosság. Adóigazolások.)

20. Az elektronikus kapcsolattartás szabályai

(Elektronikus kapcsolattartásra kötelezettek köre, az elektronikus adóbevallás, online pénztárgépek szabályozása)

